

ΠΡΟΓΟΝΟΠΛΗΞΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΟ- ΝΟΦΟΒΙΑ

Γνωστό είναι ότι στην Πόλη υπάρχει ένας Σύλλογος, που λέγεται Φιλολογικός Σύλλογος.

Από το βήμα του Συλλόγου αυτού, που τώρα τελευταία κατάντησε μια σαρακοφαγωμένη φωλιά πεντέξη γιατρών και μερικών πανάρχαιων καθηγητών, άκουστηκαν πολλές φορές αρκετά σοδάρὰ πράματα, ειπώθηκαν όμως και πολλές άνοησίες. Από το βήμα του Συλλόγου αυτού, που μάς έβρισε ο Μιστριώτης και μάς όνόμασε προδότες, από το βήμα του, που έπισήμως δέν άναγνωρίστηκε ή νεώτερη Έλληνική φιλολογία και δέν έγινε δεχτή ή πρόταση της Έδρουσης τμήματος της νέας λογοτεχνίας μας, από το ίδιο βήμα άκούστηκαν τίς προάλλες έπαναστατικοί λόγοι για τόν άρχιμαλλιάρ ο. Παλαμά και τόν κ. Σπ. Μελά. Πώς αλλάζουν οι καιροί! Μόλις οι μαλλιαροί της Πόλης κουνήθηκαν λιγάκι και όυστησαν τό «Προοδευτικό Κέντρο» τό όποιο έργάζεται σοδάρὰ και ώς τώρα έδωσε κάμποσες φιλολογικές βραδιές και διαλέξεις, νά, και ό μουχλιασμένος Σύλλογος πιάνει νά νεωτερίζει επιτρέποντας νά ήχουν μέσ στη μεγάλη μά άνωφέλεφτη αίθουρά του τά όνόματα Παλαμάς, Μελάς.

Τίς προάλλες λοιπόν μπροστά σέάρεκτό άκροατήριο, όπου είταν «έν σώματι» και οι μαθήτρες του Ζάππειου και μερικοί παπαδες, μίλησε ό καθηγητής του Ροβέρτειου κ. Ήλιού μέ θέμα : «Άλλο όλίσθημα τών Έλλήνων Ίφενιστών: ή προγονοφοβία». Λέγει «άλλο όλίσθημα» γιατί και πέρυσι μίλησε για κάποιον «όλίσθημα» ό κ. καθηγητής, όπου άνάφερε τίς «Άλυσίδες» του Ταγκόπουλου, τό «Γυιό του Ήσκιου» του Μελά και τούς «Καϋμούς της Λιμνοθάλασσας» του μεγάλου μας ποιητή Κ. Παλαμά. Δυστυχώς δέν είμουν σ' εκείνη τη διάλεξη και δέν ξέρω τί ειπώθηκε.

Αρχίζοντας λοιπόν ό άγορητής είπεν ότι και ή προγονοπληξία και ή προγονοφοβία είναι δυό άνώμαλες κατάστασεις, δυό παθολογικά φαινόμενα. Και έπειδή πρόκειται περί της προγονοφοβίας, πήρε για παραδείγματα του Παλαμά τό «Μεγάλο όνειρο», τό «Τραγούδι του Χριστού» και τόν «Όλυμπιακό ύμνο», καθώς και του Μελά τό «Χαλασμένο σπίτι». Ό άγορητής είχε την καλόςνη νά μάς διαβάσει από τό αντιμαλλιαρικό βήμα τά παραπάνου ειπωμένα ποιήματα και παρακάλεσε τό άκροατήριο νά τάπολαύσει «άνευ προκαταλήψεως» όπου μερικές φράσεις θά προξενήσουν ρίγος μέ τη μεγαλοπρεπιά τους. Αφού τά διάβασε, θέλησε νάποδείξει και

τό «όλίσθημα» του ποιητή. Και ποιά είναι νομίζετε; Ότι ό κ. Παλαμάς περιφρονώντας τούς άρχαίους, έμπνέεται άπ' αυτούς. Ένώ φωνάζει γκρεμίστε τάρχατα μνημεία, άντλεί τη μουσα του άπ' αυτά. Νά, λέγει, πώς άντιφάσκει ό ποιητής μέ την προγονοφοβία του, καθώς άντιφάσκουν όλοι οι τίμιοι άνθρωποι σήμερα. Όστερ' άπ' αυτά ό άγορητής έκανε μια μικρή άνάλυση του «Χαλασμένου σπιτιού» του Μελά. Ό συγγραφέας, λέγει, είναι πολύ άξιέπαινος, γιατί θέλησε νά χτυπήσει μέ τό έργο αυτό τόν άλκοολισμό και τίς κακές συνέπειές του που φέρνει, και τό έργο θά είταν άψογο άν δέν είταν συμβολικό, άν οι ήρωες δέ συμβόλιζαν κάτι άλλο..... Δυστυχώς όμως οι μισοί οι ήρωες είναι μέθυστοι, άρα άρρωστοι, και οι άλλοι: μισοί είναι προγονόφοβοι, άρα κι αυτοί άρρωστοι. Αυτό τό πρᾶμα λιγοστέβει την άξία του έργου και αυτό είναι τό όλίσθημα του Μελά κατά τόν κ. Ήλιού. Όστε οι «φίλοι ποιηται», λέγει, πάσχουν από προγονοφοβία, σάματις οι πρόγονοί μας φταίνε για τά δικά μας τά κακά. Και όμως, εξακολουθεί, εάν οι Βούλγαροι είχαν έναν Πλάτωνα κ' ένα Σωκράτη θά τούς χρησιμοποιούσαν δια κάθε βήμα τους..... Μεγάλα χειροκροτήματα του νοήμονος κοινού).

Άλλά μήπως, έμολογεί ό ρήτορας, ό Ίφεν και ό Νίτσε δέ χτυπούσαν τούς άρχαίους, δέ φώναζαν νάπαλλαχτούμε άπ' αυτούς, δέ ζητούσαν τό γκρεμισμό τους ;

Και τέλιωσε μέ τό ρητό: «Όρθέν αλήθεια ει !»

Όλα καλά αυτά, που είπε ό κ. Ήλιού, αλλά τί ήθελε νά πει; Μήπως δέν ξέρει ότι ό Παλαμάς ή ό Μελάς ή άλλος μαλλιαρός φωνάζοντας για τό γκρεμνισμα των άρχαίων, δέν τό κάνουν άπό περιφρόνηση ; Ή δέ βλέπει ότι οι ρωμιοί όλοι είναι άρρωστοι άπ' την προγονοπληξία και για τότο πρέπει νά χτυπηθεί αυτή ;

Τέλος πάντων άν και ή διάλεξη του κ. Ήλιού δέν είχε κανένα βάθος, έμένα μ' εύχαρίστησε γιατί άρχισε νά φουά κάποιος άνεμος πιά άμερόληπτος και νεωτεριστικός στους καθηγητικούς και παιδαγωγικούς μας κύκλους. Τά προδοτικά και αναθεματισμένα βιβλία του Παλαμά άρχισαν νά διαδίδονται κι άπ' τούς πιο φανατικούς όχτρους της Ίδέας. Αυτό για την ώρα άρκει.

Είχαμε κ' ένα μικρό έπεισόδιο στη διάλεξη άπάνω. Ό άγορητής είχε άναφέρει ότι έμεις οι μαλλιαροί έχουμε τόν έγωισμό νά νομίζουμε ότι ό μαλλιαρισμός έκανε την Ελλάδα σήμερα μεγάλη, αυ-

τὸς ζωστάνεψε τὰ πνέματα τοῦ λαοῦ, αὐτὸς ἔχυσεν αἷμα στὶς στεγνωμένες φλέβες του..... Γι' ἀπάντησιν λοιπὸν σ' αὐτὰ μαζωμένες φωνὲς ἀκούσθηκαν στὴ μεγάλη αἴθουσα νὰ λένε : «Μάλιστα, μάλιστα, αὐτὸς τὰ ἔκανε !» Καὶ οἱ πῶ πολλοὶ ποὺ τὸ φώναζαν αὐτὸ εἶταν μαθητὲς τοῦ κ. ἀγορητοῦ !.....

Πόλη Γενναίης 1914

ΝΙΚΟΣ ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ

Η ΣΤΡΙΓΓΛΑ

Εγώ εἰμαι ἡ στρίγγλα που σας χωρίζω.
Παντου τρυπώνω,
Μαχαίρια χώνω,
Φαρμάκια χύνω κι ἀγκάθια μπίζω,
Μέσ' στὶς φαμίλιες, μέσ' στα συνάφια,
Παντου γλυστράω,
Κι οχιες γεννάω
Μέσ' στα κουρέλια, μέσ' στα χρυσάφια.

Εγώ εἰμαι ἡ στρίγγλα που σας χωρίζω.
Ὅπου κι αν μπαίνω
Καρδιες μαρμαίνω,
Χαρες νεκρώνω, φωλιες γκρεμίζω.
Τροφή μου δάκρια, χολη και γαῖμα.
Ὅπου γυρίστε
Θα μ' αντικρίστε
Σε κάποιο λογο, σε κάποιο βλέμμα.

Μή με ρωτήστε για τ' ὄνομά μου !
Και γω δεν ξέρω —
Ὅλα : Συφέρο,
Τιμη, Πατρίδα, Πίστη, δικά μου :
Μέσ' σ' ὅλα τ' Ἅγια τ' ἀνθρώπου μπαίνω
Σ' ὅλα τρυπώνω
Και τα λερώνω
Τ' ἀποκτηνώνω και τ' ασκημαίνω.

Ἐχω το ψέμα σκλάβον αράπη,
Δούλο πιστό μου
Το μόνο εχθρό μου
Ποῦχω στον κόσμο : τον λέν' Ἀγάπη —
Εγώ εἰμαι ἡ στρίγγλα που σας χωρίζω
Που ὅπου ξαμώνω
Καρδιες παγώνω !
Οχιες γεννάω ! σπίτια γκρεμίζω !

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Ἀντιωρδόσωος τοῦ «Νουμά» στὴ Λαζονίκη

ὁ κ. Π. Θ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

C/O The American Tobacco Co

ΚΡΙΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ : «ΘΕΑΤΡΟΝ»

ΤΟΜΟΣ Α'. *Φωτεινὴ Ἐάντην. — Ἐτέλλα Βιο-
λάντη. — Ραχήλ. — Πειρασμός.*ΤΟΜΟΣ Β'. *Ψυχοδόβατο. — Χερουδεῖμ. —
Πορνυγμία. — Μονάκριβη.*

Μέσα στοὺς δυὸ αὐτοὺς τόμους, βρίσκονται τυ-
πωμένα δράματα καὶ κωμωδίες τοῦ κ. Ξενόπουλου,
ποὺ παιχτήκανε τὰ τελευταῖα χρόνια στὰ καλοκαι-
ριάτικα θεάτρὰ μας μὲ ἀρκετὴ ἐπιτυχία, ἀπὸ τοὺς
θιάσους τῆς κ. Κυβέλης Ἀδριανοῦ καὶ τῆς δ. Μα-
ρίκας Κοτοπούλη.

Τὸν καιρὸ ποὺ παρασταθῆκανε, οἱ ἑφημερίδες
μιλούσανε ἐνθουσιαστικὰ κι ὁ «Νουμάς» δὲν παρὰ-
λειπε νὰ τὰ κριτικάρῃ στὶς στήλες του. Οἱ ὕμνοι τῆς
δημοσιογραφίας κ' οἱ ἐπιφύλαξες τῆς κριτικῆς, δὲν
ἀλλάξανε βέβαια τὸν κ. Ξενόπουλο. Μένει πάντα ἑ-
νας ξεχωριστὸς συγγραφέας, ποὺ ἐργάστηκε γιὰ τὸ θέα-
τρο μὲ ζῆλο καὶ ἀφοσίωση, μὰ ποὺ δὲν κατάρφε-
στὴν καθαρὴν του ἔμπνευσιν νὰ δώσῃ τὴ μορφὴ καὶ
τὴ ζωὴ ποὺ τοῦ ζητοῦσε. Κάποιο πνέμα ἐπιχειρημα-
τικὸ, νὰ ποῦμε, τὸν τραβοῦσε δῶθε κεῖθε καὶ τοῦ
χρωμάτιζε τὰ ἔργα μὲ κάτι πρόχειρο καὶ περαστικὸ,
ἀνάξιο πάντα γιὰ τὸ παινεμένο ταλέντο τοῦ συγγρα-
φέα τους. Εἶναι σημαντικὸ τὸ παράδειγμα τῆς «Στέλ-
λης Βιολάντη» ποὺ ἡ δευτέρα πράξις τῆς ἀλλάχτηκε
ὅταν εἶτανε γιὰ νὰ παιχτῇ τὸ δράμα ἀπὸ τὸ θίασο
τῆς δ. Μαρίκας Κοτοπούλη. Τοῦτο ἔγινε ἐπειδὴ τὸν
καιρὸ ἐκεῖνο, τὸ κοινὸ θάμαζε τὸ μακαρίτη κωμικὸ
Σαγιώρ, καὶ ὁ συγγραφέας ἤθελε νὰ χώσῃ καὶ διαί-
τονε στὸ ἔργο, δημιουργώντας ἐπίτηδες ἓνα ρόλο
κατάλληλο.

Ὁ κ. Ξενόπουλος στέκεται καὶ συμβολίζει τὴ με-
ταβατικὴ ἐποχὴ τοῦ ρωμοῦ λογίου. Οἱ παλαιοὶ λό-
γιοι, ἐξὸν ἀπὸ λίγους, εἶταν εὐχαριστημένοι καὶ δο-
ξασμένοι ἀκολουθώντας τὰ χοντρά καὶ χιλιοπατημέ-
να ἰδανικὰ τῆς σύγχρονῆς τους κοινωνίας, τριγυρί-
ζοντας μέσα σ' αὐτὴ καὶ διψώντας τεμπελιὰ καὶ τι-
μές. Ἀργότερα πολὺ, σὰν περᾶσαν οἱ ρωμαντισμοὶ
καὶ φύσηξε καινούργιος ἀέρας, καὶ μάλιστα μὲ τὴν
δρμὴ τοῦ γλωσσικοῦ ἀγώνα, ποὺ τὰ ἑλληνικὰ γράμ-
ματα βαφτίστηκαν στὴν κολυμπήθρα τοῦ ξαναγεννη-
μοῦ, ἦρθε ὁ λόγιος ὁ ἄξιος ἀγνάντια στὴν κοινωνίαν
σὰν δχτρὸς κι ἀντίδικος, θέλοντας νὰ τὴ σύρῃ ἀνήμ-
πορη, στὶς πνευματικὰ κορφές, στὸ φῶς τὸ ἀληθινόν,
ποὺ αὐτὸς ἄρχισε νὰ νοιώθῃ καὶ νὰ λαχταρᾷ. Εἶταν